

javno odprta. Naše dejavnosti so bile objavljene na družabnih omrežjih, na lokalnem radiu ter v časopisu, tako da so lahko ljudje spremljali, kaj se dogaja. Za konec naj

Pavletu in njegovi družini zaželimo veliko veselja pri vodenjih po zbirki, domačinom v sosesčini pa dobre volje pri odkrivanju starih zgodb in pesmic, povezanih z gradom.

SEMINAR INTERPRETACIJA ETNOLOŠKE DEDIŠČINE

V soboto, 17. septembra 2016, je na Ljubljanskem gradu in v Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani v organizaciji Slovenskega etnološkega društva in Mestne občine Ljubljana potekal seminar *Interpretacija etnološke dediščine*. Posvečen je bil programom v podporo slovenskemu čebelarstvu in Ljubljani – Zeleni prestolnici Evrope 2016.

Najprej smo si udeleženci pod vodstvom avtorice mag. Tite Porenta na Ljubljanskem gradu ogledali razstavo *Ohranimo čebele*, nato pa sta nam v Botaničnem vrtu spregovorila urbani čebelar Gorazd Trušnovec (Društvo Urbani čebelar) in Maruška Markovčič (Mestna občina Ljubljana), ki je predstavila projekt *Čebelja pot*. Po odmoru v čajnici Primula smo udeleženci razpravljali o vsebinskih predlogih, vidikih in oblikah dela za dopolnitev etnoloških in drugih kulturnih vsebin na *Čebelji poti*. Pogovor iz izbranimi sogovorniki sta vodili mag. Tita Porenta (Čebelarški muzej v Radovljici) in Maruška Markovčič (Mestna občina Ljubljana), ki sta seminar tudi organizirali.

Letos v Sloveniji potekata vsaj dva odmevna projekta, ki sta povezana z delom etnologov na različnih področjih, predvsem pa v zvezi s trajnostnim razvojem v čebelarstvu. To sta razglasitev Ljubljane za Zeleno prestolnico Evrope 2016 in promocija razglasitve 20. maja za mednarodni dan čebel, ki naj bi ga po napovedih Čebelarске zveze Slovenije prvič obeleževali v letu 2018.

Slovenski čebelarji so se v svoje stanovsko društvo organizirali že leta 1897. Leto pozneje so začeli izdajati svoj časopis *Slovenski čebelar*, ki izhaja neprekinjeno do danes. Čeprav slovenska etnologija še ne premore poglobljene monografske raziskave čebelarstva, pa vse etnološke sinteze kot tudi posamezna dela naših kolegov pričajo, da smo etnologi s čebelarstvom tesno povezani – kot raziskovalci čebelarске tradicije, kot skrbniki javnih zbirk poslikanih panjskih končnic ter druge premične in nepremične čebelarске dediščine, kot so na primer čebelnjaki, v zadnjem letu pa poteka tudi postopek za vpis pašnega čebelarstva v Register nesnovne kulturne dediščine. Med nami je tudi nekaj etnologov, ki se ljubiteljsko ukvarjajo s čebelarstvom. Od jeseni 2014 na pobudo Čebelarске zveze Slovenije in pod vodstvom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in pre-

hrano RS poteka zelo intenzivna akcija, da bi Organizacija združenih narodov 20. maj razglasila za mednarodni dan čebel. Če bo Slovenija pri tem uspešna, bo poleg slovenskega športa to še ena izjemna promocija za našo državo, ki bo tudi etnologom omogočila izkoristiti nove priložnosti. Zakaj 20. maj? Tega dne leta 1734 je bil na Breznici blizu Bleda rojen naš največji čebelar Anton Janša, ki je pozneje postal prvi strokovni učitelj čebelarstva na Dunaju. Ta dan je Slovenija v času vse večje ogroženosti čebel in tudi naše avtohtone vrste, kranjske sivke, predlagala za obeležitev svetovnega dneva teh pomembnih žuželk, ki oprahujejo večino rastlin, od česar je odvisen tudi obstoj človeštva.

Ljubljana je v letu 2016 postala Zelena prestolnica Evrope. Naziv je prejela, ker je po besedah Evropske komisije naredila največ sprememb za trajnostni razvoj v najkrajšem časovnem obdobju. Slovensko glavno mesto je ena redkih evropskih prestolnic, ki se lahko pohvali z naravno pitno vodo brez predhodne obdelave. V mestnem jedru, kjer so prej vozili avtomobili in avtobusi, imajo danes prednost pešci in kolesarji. Javni potniški promet postaja uporabnikom vse bolj dostopen in prijazen. V projekt so kot ambasadorke vsebin vključene tudi četrtne skupnosti.

Razglasitev Ljubljane za Zeleno prestolnico Evrope 2016 je botrovala tudi pripravi medinstitucionalne razstave *Ohranimo čebele*, ki je bila med 20. majem in 25. septembrom 2016 na ogled na Ljubljanskem gradu. Pri tem projektu sta kot soorganizatorja sodelovala Javni zavod Ljubljanski grad in Čebelarški muzej, ki je v sodelovanju s Čebelarско zvezo Slovenije, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Mestno občino Ljubljana in OŠ Antona Janše iz Radovljice pripravil vsebinski del razstave. Kustodinja je mag. Tita Porenta iz Čebelarškega muzeja. Razstava je v prvem delu posvečena predstavitvi čebele (razvrščanju, biologiji in njenemu osnovnemu poslanstvu, oprahujevanju rastlin), v drugem delu predstavitvi čebelarjevega dela in čebeljim pridelkom oziroma njihovi uporabi, v tretjem delu pa slovenski čebelarški tradiciji, kulturni dediščini in simboliki.

Človek je s čebelo povezan, odkar je ozavestil svoj obstoj. Arheološki viri poročajo, da človeštvo poleg »klasičnega«

* Tita Porenta, mag. zgodovine, prof. zgodovine in univ. dipl. etnologinja, muzejska svetnica, Muzeji radovljiške občine – Čebelarški muzej, Linhartov trg 1, 4240 Radovljica; cebelarški.muzej@mro.si.

Mag. Tita Porenta vodi udeležence po razstavi na ljubljanskem gradu.
Foto: Anja Serec Hodžar, 17. 9. 2016.

Udeleženci seminarja med razpravo v čajnici Primula.
Foto: Anja Serec Hodžar, 17. 9. 2016.

(podeželskega) pozna tudi urbano čebelarjenje, odkar lahko govorimo o mestnih naselitvenih oblikah. Najstarejša upodobitev ukvarjanja s čebelami pri nas (iz Valvazorjeve knjige *Slava vojvodine Kranjske*, 1689) prikazuje čebelnjak iz okolice Ljubljane; v Idriji, prvem slovenskem industrijskem mestu, pa je družina Lapajne pred skoraj sto leti na vrtu prav v središču mesta postavila svoj meščanski čebelnjak.

Urbano čebelarstvo, ki mu je bilo posvečeno predavanje priznanega čebelarja in publicista Gorazda Trušnovca iz Ljubljane, postaja danes vse bolj priljubljeno, kar lahko pripišemo njegovi navezavi na gibanja za ozelenitev mestnih naselij, trendom zdravega načina življenja in permakulture, samopreskrbe in celostnega stika z okoljem ter dvigu družbenega osveščanja o pomembnosti čebel za preživetje in ves ekosistem. Obsežna francoska raziskava je dokazala, da so mestne čebele celo bolj zdrave, dolgožive in medonosne od podeželskih sestric, kar pripisujejo biotski pestrosti, prehranski raznolikosti in odsotnosti pesticidov.

V tretjem delu seminarja je etnologinja Maruška Markovčič, višja svetovalka I na Mestni občini Ljubljana (Oddelek za varstvo okolja, Odsek za razvoj podeželja), predstavila projekt *Čebelje poti*. Mestna občina Ljubljana je

Čebeljo pot, ki je bila v bistvu izhodišče našega letošnjega seminarja o interpretaciji etnološke in kulturne dediščine, zasnovala v letu 2015. Trenutno je v pot vključenih 30 različnih ponudnikov, od čebelarjev do kulturnih in izobraževalnih institucij, organizacij, povezanih z zdravjem, in gospodarskih subjektov. Vsak po svoje gradi svojo zgodbo, povezano s čebelami. Po *Čebelji poti* je zavod Turizem Ljubljana zasnoval tudi turistično vodenje. Menimo, da bi se dalo o čebelah in čebelarstvu v Ljubljani povedati še marsikaj, namesto turističnih vodnikov pa bi lahko kulturno dediščino javnosti interpretirali tudi študentje etnologije in sorodnih humanističnih ved. Zato smo na seminar povabili nekatere kolege, ki so predstavili svoje predloge za nadgradnjo *Čebelje poti* z etnološkimi in sorodnimi vsebinami. Skupaj smo razmišljali o tem, kako predstaviti temo obiskovalcem, kaj je treba še raziskati, da bi dobili celovitejšo sliko, in kako začrtati nadaljnje korake, da bo *Čebelja pot* lahko kar najbolj zaživela v našem prostoru in bila zgled za druge tovrstne produkte doma in v tujini. K sodelovanju ste vabljeni vsi, ki poznate kakršnokoli vsebino za možno nadgradnjo *Čebelje poti*.